

Завдання
II етапу Всеукраїнської олімпіади з економіки 2018/19 н.р.
9 – 10 класи

ТЕСТИ (по 2 бала):

1. Рівноважна ціна зменшиться, а рівноважний обсяг збільшиться певного товару у результаті зменшення:

- а) ціни доповнюючого товару; б) ціни товару-замінника;
в) рівня якості виробничих технологій; г) ціни виробничих ресурсів.

2. Як зміняться рівноважна ціна та обсяг на ринку меблів у результаті одночасного збільшення доходів споживачів та зростання закупівельних цін на деревину:

- а) підвищиться рівноважна ціна і збільшиться рівноважний обсяг;
б) підвищиться рівноважна ціна, а рівноважний обсяг зменшиться;
в) знизиться рівноважна ціна, а рівноважний обсяг збільшиться;
г) підвищиться рівноважна ціна, а рівноважний обсяг може збільшитись або зменшитись, або залишитись незмінним.

3. Обсяг виробництва підвищився з 1000 до 1250 т, а ціна зросла на 20%. При цьому, кількість працівників збільшилась на 20%. Таким чином, продуктивність праці збільшилась на:

- а) 4,2%; б) 5%; в) 5,2%; г) 25%.

4. У схемі ринкового кругообігу прикладом грошового потоку на ринок ресурсів може бути:

- а) зарплата; б) дохід; в) витрати домогосподарств; г) доходи домогосподарств.

5. Яке з наведених нижче співвідношень є правильним:

- а) Обсяг виробництва = (Продуктивність праці)/(Кількість працюючих);
б) Продуктивність праці = (Кількість працюючих)/(Обсяг виробництва);
в) Продуктивність праці = (Кількість працюючих) x (Обсяг виробництва);
г) Обсяг виробництва = (Кількість працюючих) x (Продуктивність праці).

6. Кожна точка на кривій байдужості відображає різні комбінації двох товарів, які:

- а) доступні для споживача за даних рівнів його доходу;
б) забезпечують споживачеві однаковий рівень загальної корисності;
в) споживач не купуватиме, оскільки байдужий до них;
г) відображають максимальний рівень граничної корисності.

7. Якщо на конкурентному ринку попит описує функція $Q_D(P) = 60 - P$, а пропозицію – $Q_S(P) = 0,5P$, то:

- а) запровадження урядом мінімальної ціни у 25 гр.од. не вплине на параметри ринкової рівноваги;
б) після запровадження мінімальної ціни у розмірі 50 гр.од. видатки уряду на закупівлю надлишків продукції становитимуть 15 гр.од.;
в) запровадження максимальної ціни у розмірі 35 гр.од. спричинить надлишок попиту у розмірі 7,5 од.;
г) після запровадження максимальної ціни у розмірі 30 гр.од., на даному ринку реалізовуватимуть 30 од. продукції.

8. На ринку товару А працюють дві групи фірм. Пропозиція фірм першої групи: $Q_{s1} = -12 + 2P$, а другої групи: $P = 6$. Якщо ціна на товар А дорівнює 5, то величина ринкової пропозиції дорівнює:

- а) 0; б) -2; в) 4; г) 6.

9. На одній ділянці городу може бути вирощено 100 кг перцю, або 200 кг огірків, або 300 кг помідорів. Альтернативні витрати вирощування одного кілограму овочів у кілограмі інших овочів постійні. За цих умов на городі може бути вирощена така комбінація овочів:

- а) 60 кг перцю, 80 кг огірків, 5 кг помідорів;

- б) 50 кг перцю, 45 кг огірків, 150 кг помідорів;
- в) 70 кг перцю, 20 кг огірків, 9 кг помідорів;
- г) 30 кг перцю, 100 кг огірків, 65 кг помідорів.

10. Якщо номінальний випуск продукції збільшиться на 16%, рівень цін підвищиться на 13%, а швидкість обігу грошей збільшиться на 11%, то це буде означати, що грошова маса збільшилася:

- а) на 3%; б) на 4,5%; в) на 18%; г) на 6%.

11. Фермеру, який бажає придбати 5 га землі, за умови, що рента за кожний гектар становить 10000 грн. за відсоткової ставки 20% річних, слід заплатити не більше:

- а) 10000 грн.; б) 25000 грн.; в) 50000 грн.; г) 250000 грн.

12. Яку функцію грошей людина може використовувати, навіть не маючи грошей:

- а) засіб нагромадження; б) засіб обігу; в) міра вартості; г) такої функції не існує.

МАКСИМУМ – 24 бали

ТВОРЧЕ ЗАВДАННЯ (8 балів)

Що таке «еластичність попиту за ціною»? Охарактеризуйте такі товари за ступенем еластичності попиту: хліб, молоко «Яготинське», шампунь «Лореаль». Поясніть, який з вказаних товарів має вищу еластичність попиту за ціною? Які фактори впливають на збільшення еластичності попиту за ціною?

ЕКОНОМІЧНІ ЗАДАЧІ

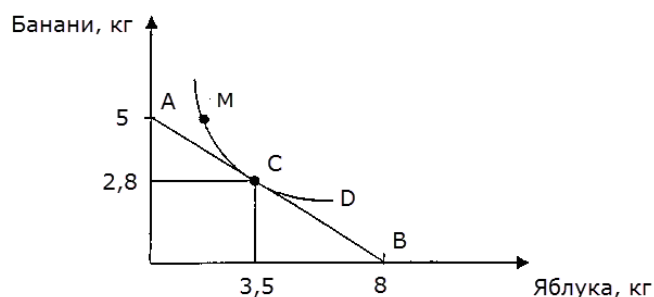
ЗАДАЧА №1 – 5 балів

Під час канікул Сашко їздив в гості до бабусі. Перед від'їздом бабуся подарувала йому 100 гривень. По дорозі додому Сашко вирішував як витратити ці гроші: поповнити свою колекцію моделей автомобілів чи придбати жувальну гумку. Одна колекційна модель автомобіля коштує 20 грн., одна упаковка жувальної гумки – 4 грн. Функція граничної корисності колекційних моделей автомобілів має для Сашка вигляд $MU(X) = 160 + 3X$, а функція граничної корисності жувальної гумки для нього має вигляд $MU(Y) = 32$, де X – кількість моделей автомобілів, а Y – кількість упаковок жувальної гумки. Допоможіть Сашкові зробити раціональний вибір.

ЗАДАЧА №2 – 10 балів

Проаналізуйте графік.

1. Як називають лінії АВ і MD і що вони означають?
2. Запишіть рівняння прямої АВ. Яка ціна 1 кг бананів, якщо яблука коштують 3 гривні за кілограм?
3. Охарактеризуйте точку С з точки зору споживчого вибору. Запишіть рівняння раціонального споживчого вибору. Визначте співвідношення між корисністю яблук і бананів для споживача.
4. Порівняйте споживання у точках М і С.

ЗАДАЧА №3 – 15 балів

Меблева фабрика має такі дані про можливе виробництво столів і стільців за день:

Кількість бригад	Денна продуктивність	
	стілців	столів
1	70	20
2	140	60
3	180	100
4	200	130
5	210	150

1. Побудуйте криву виробничих можливостей меблевої фабрики.
2. Визначте альтернативну вартість виробництва 37-го стільця; 131-го столу.
3. Розрахуйте і покажіть графічно альтернативну вартість виробництва останніх 10-ти стільців.

Загальна кількість балів за виконані завдання – 62.

Час написання – 3 год.

**Завдання
II етапу
Всеукраїнської учнівської олімпіади з економіки
2018 – 2019 навчальний рік
11 клас**

Завдання №1

Тести

I рівень. Правильна відповідь оцінюється в 1 бал. (Всього 10 балів)

1. Якщо величина пропозиції бобів у країні з ринковою економікою більша за величину попиту, то:

- а) Виробництво бобів збільшиться;
- б) Ціни на боби зменшаться;
- в) Попит на боби зростає;
- г) Ціни на боби зростуть.

2. Встановлення державної „стелі” цін, як правило, супроводжується:

- а) покращенням якості товарів;
- б) покращенням життєвих умов малозабезпечених верств населення;
- в) появою дефіциту і поживавленням діяльності „тіньового” ринку;
- г) покращенням життєвих умов всього населення країни.

3. Економічна раціональність припускає, що :

- а) усі люди при наявності достовірної інформації обирають один і той же об'єктивно найкращий варіант;
- б) існує об'єктивний оптимальний засіб рішення будь-якої економічної проблеми;
- в) більшість людей робить вибір раціонально, з вигодою для себе;
- г) необхідно витратити якнайменше грошей.

4. Який з наведених нижче факторів найімовірніше призведе до збільшення пропозиції яблук?

- а) несприятливі погодні умови в районах вирощування яблук;
- б) зниження цін на груші і мандарини;
- в) підвищення врожаю яблук;
- г) підвищення попиту на банани.

5. Удосконалення технології зсуває:

- а) криву попиту праворуч;
- б) криву пропозиції ліворуч;
- в) криву попиту праворуч;
- г) криву пропозиції праворуч.

6. Якщо при зміні ціни кількість куплених товарів не змінюється, то попит :

- а) нееластичний;
- б) еластичний;
- в) одиничної еластичності;
- г) повністю нееластичний.

7. Крива попиту зміщується ліворуч, якщо:

- а) Доходи сім'ї зростають;
- б) Кількість покупців збільшується;
- в) Ціна на товар - доповнювач зменшилась;
- г) Ціна на товар – субститут зменшилась.

8. З економічної точки зору «Казка про рибака та рибку» найкращим чином ілюструє:

- а) наслідки жадібності;
- б) безмежність потреб людини;
- в) проблеми екології;
- г) невідворотність покарання.

9. З якою проблемою обов'язково зустрічається будь-яка економічна система?

- а) як збалансувати експорт та імпорт;
- б) як запобігти дефіциту державного бюджету;
- в) як раціонально використати обмежені ресурси;
- г) як скоротити державний бюджет.

10. Ефективність виробництва графічно може бути зображено:

- а) тільки крапкою на кривій виробничих можливостей, яка характеризує максимальний обсяг виробництва одного товару при нульовому виробництві іншого товару;
- б) будь-якою крапкою на площі, обмеженій кривою виробничих можливостей;
- в) тільки крапкою на кривій виробничих можливостей, яка характеризує виробництво двох товарів в однакових об'ємах;
- г) будь-якою крапкою на кривій виробничих можливостей.

П рівень. Правильна відповідь оцінюється в 2 бали, (1 бал учасник отримує у разі надання правильної відповіді або 2 бали (максимальна кількість) - за умови наведення розв'язання мікрозадачі чи пояснення). (Всього 20 балів)

11. Якщо функція попиту на яблука $Q_d = 400 - 70P$, а функція пропозиції $Q_s = 80P - 50$, то встановлення ціни на рівні 4 грн. за кг призведе до:

- а) дефіциту 120 кг; б) дефіциту 150 кг;
- в) надлишку 120 кг; г) надлишку 150 кг.

12. Гранична корисність товару X дорівнює 20, а його ціна - 10. Ціна товару Y дорівнює 5. Якщо споживач хоче досягти максимуму від споживання цих двох товарів, то чому повинна дорівнювати гранична корисність товару Y:

- а) 2; б) 5; в) 10; г) 20.

13. На одній ділянці можна вирощувати або полуниці, або помідори. При однакових витратах за сезон можна зібрати 50 кг полуниць або 250 кг помідорів. Середня ціна помідорів 2 грн. за 1 кг, а полуниць - 6 грн.

Альтернативна вартість 1 кг полуниць становить:

- а) у три рази більше, ніж 1 кг помідорів; б) 5 кг помідорів;
- в) 3 кг помідорів; г) 3 грн.

14. Припустимо, що дохід споживача складає 8 грн. Ціна товару А дорівнює 1 грн., а ціна товару В - 0,5 грн. Яка з наступних комбінацій товарів знаходиться на бюджетній лінії:

- а) 8А і 1В; б) 4А і 4В; в) 6А і 6В; г) 5А і 6В;

15. Якщо попит і пропозиція товару А записані такими функціями: $Q_D = 8 - 2P$; $Q_S = 3P - 7$, то на ринку ціна на товар А буде така:

- а) 2 грн.; б) 5 грн.; в) 9 грн.; г) 3 грн.

16. Визначте рівноважну кількість баклажанів за умов, що функція попиту на баклажани представлена рівнянням $Q_D = 20 - P$, а функція пропозиції $Q_S = 4P - 5$:

а) 5 т. б) 10 т. в) 15 т. г) 40 т.

17. Споживач має у своєму розпорядженні дохід у 80 гривень і купує 2 товари: X – за ціною 5 гривень і Y – за ціною 4 гривні. Який з наступних товарних наборів недоступний для споживача?

а) $X = 16, Y = 0$; б) $X = 11, Y = 7$; в) $X = 8, Y = 10$; г) $X = 8, Y = 8$.

18. Якщо річний дохід Вашої родини зріс на 5%, а ціни на товари підвищилися на 10%, то:

- а) реальний дохід не змінився;
- б) грошовий дохід не змінився;
- в) реальний дохід зменшився;
- г) реальний дохід збільшився.

19. Визначте раціональне рішення з приводу поїздки на роботу реалізатора товару з оплатою праці у розмірі 12 гривень за годину та альтернативні витрати цього рішення, якщо поїздка на автобусі триватиме 2 години за ціни квитка 15 грн., а поїздка на таксі займе півгодини і коштуватиме 30 грн.:

- а) вибір – їхати автобусом; альтернативні витрати – 30 грн.;
- б) вибір – їхати автобусом; альтернативні витрати – 39 грн.;
- в) вибір – їхати на таксі; альтернативні витрати – 15 грн.;
- г) вибір – їхати на таксі; альтернативні витрати – 36 грн.

20. Ціна товару змінюється щорічно два рази на рік: у лютому вона знижується на 10%, а листопаді підвищується на 10%. Визначте ціну товару в грудні 2016р. якщо в березні 2015р. вона становила 1000 грн.:

а) 1000 грн.; б) 980 грн.; в) 1089 грн.; г) 990 грн.

МАКСИМУМ – 30 балів

Творче завдання (20 балів)

Частина економістів заперечують будь-яке втручання держави в економічне життя суспільства. На їх думку соціальна нерівність є закономірним явищем. Тому людина сама повинна дбати про свій економічний та соціальний добробут, а держава має надавати їй лише мінімальну соціальну підтримку у вигляді пенсій та допомоги з безробіття. З огляду на це обґрунтуйте:

- 1) чи повинна держава займатися соціальними проблемами у ринковій економіці?
- 2) чи погоджуєтесь ви з тим, що соціальна нерівність сприяє розвитку суспільства?
- 3) якою має бути мінімальна соціальна підтримка в ринковій економіці?

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання: відповідь на кожне питання – 5 балів (всього 15 балів); оригінальність – 2 бали; логічність – 2 бали; висновки – 1 бал.

Економічні задачі

Задача № 1 (10 балів)

Визначте чистий прибуток підприємства та рентабельність його діяльності, якщо ціна товару становила 10 грн., обсяг продажу - 5000 одиниць, постійні витрати - 15000 грн., змінні витрати – 4 грн. на одиницю продукції, податок на прибуток – 20%.

Критерії оцінювання – розрахунки прибутку 4 бали, розрахунки чистого прибутку – 2 бали, розрахунок рентабельності – 2 бали, висновки – 2 бали.

Задача № 2 (15 балів)

Побудуйте криву виробничих можливостей хімічного заводу, який складається з двох цехів, якщо в I цеху максимально можна виробити 200 т міндобрих або 50 т гербіцидів, в II цеху – 240 т міндобрих, або 80 т гербіцидів.

Розрахуйте, скільки гербіцидів може виготовити хімзавод одночасно з виробництвом 160 т міндобрих.

Критерії оцінювання: розрахунки переваг – 5 балів, відповідь на запитання – 5 балів, побудова графіку – 5 балів,.

Задача № 3 (25 балів)

Площа земельних угідь становить 50000 га. Попит на землю задається рівнянням $Q_d = 100000 - 10R$, де R – ставка ренти у грн. за 1 гектар, Q_d - площа землі.

- 1) Визначте рівноважну ставку ренти.
- 2) Які витрати необхідно здійснити для придбання ділянки землі розміром 20 га за ставки банківського процента 20 % ?
- 3) Побудуйте відповідні графіки попиту й пропозиції на ринку землі.

Критерії оцінювання: визначення ставки ренти – 5 балів, розрахунки ціни – 5, розрахунки витрат – 5 балів, побудова графіку – 8 балів, висновки – 2 бали.

Загальна кількість балів за виконані завдання – 100.

Час написання – 3 год.